

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение - лицей
г. Владикавказа**

«Согласовано»

с методическим объединением
учителей родного языка и
литературы

Протокол № 1

29 августа 2023

«Согласовано»

с зам. директора по УВР
МБОУ-лицей г.Владикавказа
Токаевой Л.М.

30 августа 2023

«Утверждаю»

Директор МБОУ-лицей
г. Владикавказа

Бирагова Л.Л.

Приказ № 60

от 31 августа 2023

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по курсу «Родная (осетинская)
литература» для 8 класса
на 2023-2024 учебный год**

г. Владикавказ

2023г

Кусæн программæ ирон литературæйæ, 8-æм кълас.

**Ирон литературæ: Ахуыргæнæн чиныг, хрестомати, 8 кълас; автор – Джыккайты
Ш. - Дзæуджыхъæу, 2014**

Афæдзы дæргъы --- 51 сахаты

Æмбарынгæнæн фыстæг

8 -æм къласы ирон литературæйы Ныстуан кусæн программæ цæттæгонд æрцыд Федералон паддзахадон ахуырадон стандарты домæнтæм гæсгæ. **Кусæн программæ** арæзт у «Ирон æвзаг æмæ литературæйы программæтæ 1-11 кълæстæн»-ы бындурыл (**Программæйы автортæ:** Джыккайты Шамил, Хъантемыраты Римсæ, Мамиаты Изетсæ, Гусæздæрты Азсæ; сфидар æй кодта Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Иумсæйаг æмæ профессионалон ахуырады министрæд, Дзæуджыхъæу, 2005).

Адсæмы монон царды кæддæриддæр стыр ахадындзинад уыдис фольклор æмæ аив литературæйсæн. Уыдоны нывæфтыд æрцыд сæ цард, сæ историйы ахсдзиагдæр цаутæ, сæ зонадон фæлтæрддзинад. Уыдоны ис зонды суадон, ныхасы фидауц æмæ бæрзонд идейсетæ. Дзырдаивадсæн йæ нысаниуæг фæуæлдæр ис нæ рæстæджы. Уый рæзгæ фæлтæры хъомыл кæны гуманизм æмæ граждайнаг идеалтыл, фидар кæны адсæмы удварн, уымсæй рæзынц монон æмæ культурон традицитæ. Уымæ гæсгæ скъолайы куысты ахъазæгдæр у литературæ ахуыр кæнын. Сусæгтаг нæу, абоны ахуырдаутæ арæх нал кæсынц литературон уацмыстæ, зынтæй æмбарынц тексты анализ, сæ логикон хъуыдыкæнынад фæлæмæгдæр, удварны хъомыладмæ нал ис фаг цæстæнгас.

Мадæлон литературæ нымæд у федералон, æнæмæнгхъæугæ предметыл, ног ахуырадон стандартты йын ис сæрмагонд бынат.

Программæйы нысан æмæ хæстæ

- литературæйы фæрцы скъоладзауты иумæйаг культурæ рæзын кæнын;
- литературæйы æмбарынад бацамонын;
- литературон уацмысыл æнцой кæнгæйæ, цардæн аргъ кæнын, цард æнкъарын;
- ахуырдаутæм рæзын кæнын чиныгкæсæджы культурæ;
- ныхасы арæхстдзинадтæ райрæзын кæнын æмæ а.д.

Стандартты домæнтæм гæсгæ арæзт программæтæ æмæ ахуыртæ «филологи»-йæ хъуамæ арæзт уой ахæм уагыл.

Мадæлон литературæ:

1) чингуытæ кæсын æмæ литературæ ахуыр кæныны ахадындзинад адæймаджы миддунейы рæзтæн цы пайда сты, уый бамбарын; чингуытæ кæсыныл фæцалх кæнын,

2) литературæ адæмы национ-культурон хæзна кæй у, адæмы цард хуыздæр бамбарыны фæрæз кæй у, уый æнкъарын;

3) мадæлон æвзагыл фыст хуыздæр уацмыстæ ахуыр кæныны фæрцы банкъарын кæнын мадæлон æвзаджы коммуникативон-эстетикон гæнæнтæ, мадæлон æвзаг адæмæн сæ химбарынады фæрæз кæй у, уый;

4) хъомыл кæнын:

а) хорз эстетикон æнкъарæнтæ кæмæ ис,

æ) фысгæ æмæ дзургæ ныхасы алыхуызон жанртæй пайда кæнгæйæ, хи хъуыдытæ раст æргом кæнынмæ чи арæхсы,

б) бакаст уацмыс равзарынмæ, уый фæдыл хи хъуыдытæ раргом кæнын чи зоны;

в) уæгд рæстæг чингуытæ кæсынмæ чи тырны, ахæм чиныгкæсæджы;

5) алыхуызон этнокультурон традицитæ цы аивадон уацмысы æвдыст цæуынц, уый раст æмбарыныл фæцалх кæнын;

6) амонин аивадон уацмысы структурон æмæ эстетикон æвзæрст.

Ирон литературæ ахуыр кæнынæ предметон фæстиуджытæ

- ирон литературæйæ аивадон тексты бындурыл зонындзинæдтæ райсын; литературон уацмыс анализ кæнынмæ арæхстдзинад хуыздæр кæнын;
- аивадон уацмыстæ кæсынæ культурæ рæзын кæнын.

Уымæ стыр нысаниуæг ис аивадон литературæйы фæрцы удварны хъомылады фарстатыл кусынæн, абонæ рæстæгæн аргъ кæнын зонынæн; æгъдау, кад, намыс, патриотизм æмæ граждайнаг хæстæ цы сты, уый зонынæн; гуманитарон дунембарынад æмæ национ химбарынадæй хайджын кæнынæн; литературон уацмысы эстетикон æнкъарæнтæ æмбарынаг; ирон адæмы национ культурæйы сæйраг миниуджытæ литературон тексты агурынæн; ирон литературæйы нысаниуæг æмбарынаг, йæ бастдзинад æндæр адæмты литературæтимæ, культурæтимæ иртасынаг.

Стандарттæм гæсгæ скъоладзаутæ литературæйæ райсдзысты ахæм зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæ:

-иумæйаг культурон-литературон арæхстдзинæдтæ: литературон уацмыс арф æнкъарын; ирон литературæйы бастдзинад æппæтдунеон литературæтимæ æмбарын; кæсынæ культурæ бæрзонд кæнын; библиотекайы, интернетæ иформаци агурын зонын;

-царды зынаргъдæр цы хæзнатæ сты, уыдон иртасынмæ арæхсын: алыварсы дунемæ уарзон цæстæй кæсын; царды алы фæзындмæ хи цæстæнгас дарын; æмбарын литературæйы нысаниуæг адæймаджы удварны хъомылад; адæймаджы фауинаг миниуджытæм критикон цæстæнгасæй кæсын; литературон уацмысы агурын дзуæппытæ зæрдæагайæг фæрстытæн;

-кæсынæ культурæ бæрзонддæр кæнынмæ арæхстдзинад: литературон уацмысмæ сфæлдыстадон цæстæнгасæй кæсын; зæрдæмæ хæстæг темæтыл уацмыстæ æвзарын æмæ сæ кæсын; литературон уацмысы цы дуг æмæ культурæйы кой цæуы, уыдонæ æдыл арæзт диалогон ныхасы архайын; уацмысы сæйраг персонажы миддунейæн æмæ архæйдтытæн аргъ кæнын зонын;

-ныхас кæнын; ныхасы стильтæй раст пайда кæнын зонын.

8 къласы ахуыр кæнынц литературæйы истори. Ам сæрмæг лæвæрд цæуы хронологион уагыл. Программæмæ хаст сæрцыдысты ирон литературæйы ахъаззагдæр фæзындтæ сæмæ зынгæ фысджыты уацмыстæ. Æвзæрст цæуынц, зонынадæн, идейон сæмæ эстетикон хъомыладæн цас ахъаз сты, уыцы принципмæ гæсгæ.

8 къласы литературæ лæвæрд цæуы историон принциптæм гæсгæ. Уым зыны литературон процесс, йæ рæзты историон, сæхсæнадон сæмæ культурон уавæртæ. Программæйы лæвæрд цæуы литературон рæзты периоды иумæйаг характеристикæ, стæй, уыцы периоды зынгæдæр цы фысджытæ уыд, уыдонæ сфæлдыстадæй сæйрагдæр уацмыстæ. Классиктæй уæлдай программæйы цы фысджытæ ис, уыдонæ сфæлдыстад бæлвырдæй фæзынд литературон рæзтыл сæмæ йын ис историон – культурон ахадзындзинад..

ДЗУРГÆ НЫХАСЫ РÆЗТ

Хъæрæй раст, тагъд æмæ аив каст кæнын. Аивадон уацмыс хи ныхæстæй дзурын анализы элементтимæ. Дзургæ нывæфтыд, инсценировкатæ цæттæ кæнын. Дзургæ

сочинени уацмысмæ. Уацмысмæ фарстытæ дæтты. Хъайтарты проблемон характеристикæ. Радзырд фыссæджы цардвæндаджы тыххæй. Рецензи раттын бакаст уацмысмæ, спектакльмæ, радиотелеравдыстмæ. Сочинени радзырды хуызы фыссын, сæрмагонд сфæлдыстадон хæс раттын.

ФЫСГÆ НЫХАСЫ РÆЗТ

Уацмысæй кæнæ скъуыддзагæй изложени фыссын. Рацыд уацмысæй сочинени фыссын. Фарстæн лæмбынæг фысгæ дзуапп раттын. Хуымæтæг æмæ вазыгджын пълан аразын уацмысмæ. Хи хъуыдытæ (рецензи) бакаст уацмысмæ, кинофильмæ, спектакльмæ. Сочинени хибар темæйæ.

Программæйы мидис.

Адамон сфæлдыстад. «Нарты кадджытæ»- адамы эпос

Таурæгътæ. «Мачъидон Алыксан», «Хъуды абырджытæ», «Хуыцауы азар», «Уастырджи æмæ æртæ æфсымæры».

Историон- хъайтарон зарæг. «Задалески Нана», «Аслæнбеджы зарæг», «Исахъы зарæг».

Ирон литературæ. XIX æнус

Хетæгкаты Къоста – адамон поэт. Къоста-поэт æмæ революцион демократ. «Ракаес»-ы катый адамы æфхæрд æмæ тыхстыл, «Салдат»-ы катый ныййарæгыл. Национ хæдбардзинад æмæ иудзинадмæ сидт æмдзæвгæтæ «Додой» æмæ «Катый»-ы. Лирикон геройы уды рæсугъдзинад æмдз. «Хæрзбон»-ы. «Мæрдты бæсты» -йы диссæгтæ, сæ этикон æмæ социалон мидис. Поэмæ «Кæуæг айнаг»-ы мидис æмæ идейæ.

«Сагъæс», «Марды уæлхъус», «Азар!», «Ахуыр», «Чи дæ?», поэмæ «Кæуæг айнаг», «Хетæг».

уацмысы. «Хохæгтæ- лигъдæттæ» -йы адамон трагеди.

Гæдиаты Секъа. Ирон критиктæ Секъайы тыххæй. Секъайы прозæйыл афæлгæст. Радзырд «Дыса» -йы мидис. Сылгоймаджы уæззау хъысмæт. «Хо æмæ æфсымæр»-ы адамы уавæр феодалон дуджы. «Саударæг ус»-ы хæххон царды нывтæ. Секъайы лирикæ, йæ сæйраг мотивтæ.Æмдзæвгæтæ «Æнкъард хъуыды», «Тæхуды», «Къæвда»-йы мидис æмæ сæйраг идейæтæ. Адамон хъайтары традицитæ Секъайы поэзийы. «Айссæ», «Азау».

Брытъиаты Елбыздыхъо. Брытъиаты Елбыздыхъо – ирон театр æмæ драматургийы бындураваарæг. Драмæ «Хазби». Феодалон мыггагон æгъдæуттæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Драмæйы конфликт. Фыдæлты мæлинаг æгъдæутты хъахъхъæнджытæ. Ног зондахаст хæсджытæ. Елбыздыхъо сфæлдыстады ахадындзинад ирон литературæйы.

Илас Ёрнигон. Илас Ёрнигоны сфæлдыстад. «Фыд йæ фыртæн фæдзæхсы», «Сомы».

Райгуырæн бæстæйы хъысмæтыл сагъæс йæ æмдз. «Куы ркастæн», «Æрмыс иу мæн», «Хæрзбон.»

Гаглойты Рутен. «Намыс»

Ирон литературæ. XX æнус. Советон дуг.

Коцойты Арсени. Коцойты Арсени цард æмæ æхсæнадон архайд. «Декрет»-ы мидис. «Мырзæджы карьерæ»-йы лæппуйы хъысмæт. Базаргæджытæ æмæ хицауады æнаккаг митæ. Коцойты Арсени сфæлдыстады ахадындынад ирон литературæйы.

Гæдиаты Цомахъ.Зс. Цомахъы цард æмæ йе сфæлдыстад. «Фын»-ы бæстæйы уавæр, йæ аххоссæгтæ, тохмæ сидт. «Æрæхсæв», «Арв нæры»- йы, уайдзæф дызæрдыгтæнæг фæлтæртæн. Дзыллатæ ахадындынад историон рæзты æмдзæвгæ «Райсом»-ы.

Малиты Геуæрги. «Федог», «Гъонгæси фурт мæгур Мæхæмæт».

Беджызаты Чермен. «Æлбегаты Батай æмæ Барсæгаты чындз»

Хъуылаты Созырыхъо. «Хогаджы хъæстытæ», «Музейы».

Дзесты Куыдзæг. «Тегайы бæлас»

Хозиты Яков. «Терчы хъаст».

Гулуты Андрей. «Хъæбатыры мæлæт».

Епхиты Тæтæри. «Хуыйæндаг» .

Плиты Грис. «Авд цухъхъайы».

Цæгæраты Максим. «Фæстаг æхсæв».

Мыртазты Барис. «Æфцæгмæ», «Фыдæлты мæсгуытæ».

Гæбулты Мелитон. «Æнамастæй цар».

Цæрукъаты Алыксандр. «Цымæ мын цы дзуры, цымæ мын цы зæгъы?»

Джусойты Нафи. «Ныстуан Иры фæсивæдмæ».

Сæйраг домæнтæ 8 – æм къласы ахуыргæнинæгты зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæм.

Ахуыргæнинæгтæ хъуамæ зоной:

- фысджыты цард æмæ сфæдыстад;
- цы уацмыстæ ахуыр кодтой, уыдоны сюжеттæ, композицийы хицæндзинæдтæ, фæлгонцтæ;
- этикон характеры тыххæй æмбарынад;
- æмбарынадтæ:æмдзæвгæ, поэмæ, радзырд, драмæ, трагедии, роман, фыссæджы индивидуалон стили сæйраг миниуджытæ;
- наизуст ахуыр кæнынмæ цы уацмыстæ амынд цæуы, уыдон.

Ахуыргæнинæгтæ хъуамæ арæхсой:

- фыссæджы арæзт аивадон нывтæ иртасын æмæ æвдисын;
- уацмыс анализ кæнын, йæ хæйттæ хынцгæйæ;

- эпос, лирика, драма кæрæдзийы иртасын;
- уацмысы хъайтарæн характеристика дæттын, цалдæр уацмысы хъайтарты кæрæдзийыл абарын;
- авторы ахаст уацмысы архайджытæм æмæ цаутæм иртасын;
- уацмыс аив кæсын;
- хи сæрмагонд дзургæ æмæ фысгæ ныхасмæ пълан саразын;
- литературон – критикон æмæ публицистикон уацтæн, стæй ахуыргæнæджы лекцийæн хи куысты пълан, тезистæ, конспект аразын;
- литературон темæйыл доклад кæнæ реферат бацæттæ кæнын;
- нырыккон литературон фæзындтæн аргъ кæнын.

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацийон технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонаен литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæг гæнæны хуызтæ:

тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ; нывæцæн, изложени.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- æрвылбон
- тематикон
- хатдзæг

Урочыты хуызтæ:

- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт
- компьютерон урок
- урок -къордты куысты формæ
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок

Технологитæ:

- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннæ предметты бастдзинадимæ

- ***8 -æм къласы Кусæн программæйы нысанта æмæ хæстæ баххæст кæнынаен ахуырты рæстæг пайдагонд цæудзæн ахæм ахуырадон фæрæзтæй :***

Къæлиндарон пълан 8 къласæн

Сæргонд (хай)	С а х æ т т æ	Уро ктæ	Нымæц	Урочы темæ.	Лит-йы теори	Ныхасы рæзт	Фæлхат	Хиба рæй каст	ИКТ
Разныхас. Адæмон сфæлдыс тад.	7	1		Лит-рæ царды айдæн. «Нарты кадджытæ» - ирон адæмы эпос.	Аив лит-рæ. Фольклоры хуызтæ.		Нарты кадджыт æ.	Иу кад æг.	През ента ци
		1		«Нарты симд». Кададжы мидис. Акуларæсугд æмæ Батрадзы миниуджытæ	Уацмысы æвзаг.	Батрадзы фæлгонц.	Сюжет.	Нарты каджытæ.	Нывты равдыст
		1		«Ацæмæз æмæ Агуындæ - рæсугд». Музыкæйы фæзынд æрдзæмæ цæрæгойты уагыл. Ацæмæзы уадынз	Сюжет композици. Æрфыст.	Кададжы мидис.	Æмбисонд.	Нарты каджытæ.	Презентация
		1		Таурæгъ – адæмы дзургæ истори. «Мачъидон Алыксан». Таурæгъы гуманистон хъуыды.	Таурæгъ (историон.)	Хиныхæстæй дзурын.	Аивадон фæлгонц.	Ирон таурæгътæ.	
		1		«Хъуды абырджытæ». Хъуды абырджыты фыдæвзарæнтæ. Таурæгъы уазæг æмæ фысымы ахастытæ	Историон таурæгъ.	Арх-ты фæлгонцтæ.		Ирон таурæгътæ.	Презентация
		1		«Хуыцауы азар». Таурæгъы сæйраг хъуыды	Бынаеттон таурæгътæ.	Аив каст кæнын.			

		1		«Уастырджи æмæ æртæ æфсымæры». Ирон адæмы таурæгъты Уастырджийы фæлгонц.	Бынаеттон таурæгътæ.	Аив каст кæнын.			
Историон - хъайтары он зарджыт æ.	2	1		Фыццаг историон зарæг «Задæлески Нана». Мады сгуыхт. Адæмы цæстæнгас сæ «иумæйаг мадмæ»	Бынаеттон таурæгътæ.	Арх-ты фæлгонцтæ.	Аивадон фæлгонц.	Ирон таурæгътæ.	Презентаци
		1		«Аслæмбеджы зарæг». «Исахъы зарæг». Зарджыты сæйраг хъуыды. Æфхæрæг æлдæртты нымхæ тох.		Хи ныхæст æй дзурын.	Аивадон фæлгонц.	Ирон таурæгътæ.	Презентаци
Фысгæ ныхасы рæзт.	2	2		Сочинени: «Мæ уарзон хъайтар Нарты кадджыты».					
Хетæгкаты Къоста.	6	1		Къоста – адæмы поэт. Хетæгкаты Къоста. «Чи дæ?». Поэмæйы сæйраг хъайтары фæлгонц.	Поэмæ. Пейзаж.	Иунæджы фæлгонц.	«Ирон фæндыр».	Къостайы æмдзæвгæ.	Презентаци
		1		Хетæгкаты Къоста. «Сагъæс», «Марды уæлхъус», «Азар», «Ахуыр». Поэты хæс æмæ йæ царды сæйраг нысан.	Строфа, æмдз-йы бæрцбарæн.	Аив каст. Наизусть.		«Ирон фæндыр».	

		1		Хетæгкаты Къоста. «Тæрхоны раз» (æмбарынгæн æн ныхас поэмæйы тыххæй).	Поэмæ, монолог.	Аив каст. Эскийы хар-кæ.		«Перед судом».	Презентаци
		1		Хетæгкаты Къоста. «Кæуæг айнаг» Кадæг «Хетæг» (Хетæджы тыххæй таурæгътæ).	Царды æцæгдзинад æмæ æрымысæггаг лит. уац.	Хи ныхæст æй дзурын.		«Плачуца я скам».	
Фысгæ ныхасы рæст.	2	2		Сочинени: «Хетæгкаты Къостайы поэзийы мотивтæ».					
Гæдиаты Секъа.	2	1		Гæдиаты Секъайы радзырд «Азау»-уы сæйраг хъайтарты хъысмæт	Эпикон, лирикон, драмон уац-тæ.	Аив каст. Хи ныхæст æй дзурын.	Рацыд æрмæг Секъайы сфæлдыс тад.	Секъайы радзырдтæ.	Презентаци
		1		Гæдиаты Секъа. «Айссæ». Уацмысы сæйраг идейæ.		Мидисхи ныхæст æй дзурын.			
Брытъиаты Елбыздыхъо.	5	1		Елбыздыхъойы цардвæндаг.	Драмæ Историон трагеди.	Национ иудзин ад.			Презентаци
		2		Брытъиаты Елбыздыхъо. «Хазби». Хазби æмæ Нанайы фæлгонцтæ.	Хазби - адæмон хъайтар.				
Фысгæ ныхасы рæст.	2	2		«Хазби – адæмон хъайтар»					
Илас Ёрнигон.	2	1		Илас Ёрнигоны æмдзæвгæ «Хæрзбон»-ы лирикон хъайтары фæлгонц	Ритм, рифмæ.	Аив каст. Наизусты.	Иласы лирикæ.	Иласы æмдзæтæ.	Презентаци

		1		Илас Ёрнигон. «Фыд йæ фыртæн фæдзæхсы». Уацмысы сæйраг хъуыды.	Паузæ.	Аив каст.			
Гаглойты Рутен.	1	1		Гаглойты Рутен. «Намыс». Уацмысы сæйраг идейæ. Аллегион уацмыс.	Аллеги.				
Аноним.	1	1		«Сæрибар». Литературæйы теори. Символон фæлгонц.					
Коцойты Арсен.	3	1		Коцойты Арсен. «Декрет». Лексойы фæлгонц.	Темæ, идейæ.	Леуаны хар-кæ.	Арсены радз-тæ.	Арсе ны кари к-тæ.	През ента ци
		1		Коцойты Арсен. «Мырзæджы карьерæ». Мырзæджы характеристик æ.	Радзырд.	Дзургæ сочинен и.			
		1		Коцойты Арсен. «Æхцайы чырын». Радзырды сатирæ æмæ юмор.	Сатирæ, юмор.		Мидхæст ы цаутæ.		
Гæдиаты Цомахъ.	1	1		Гæдиаты Цомахъ. «Фын». Ахæсты тыхст уавæр. Уацмысы идейон мидис. «Арв нæры», «Æрæхсæв», «Райсом»	Æрфыст. Аллеги Анафорæ.	Аив каст. Наизуст ь.	Цомахъы лирикæ.	«Ах æсто ны фыст тытæ ».	Нывт ы равд ыст
Малиты Георги	1	1		Малиты Георги «Федог». Малиты Георги «Гъонгæси фурт мæгур Мæхæмæт». Мæхæмæты фæлгонц.	Лирикæ. Сюжет æмæ композици.	Фыссæ джы биогра фи. Скъуыд дзаг зæрдыв æрдæй		«Ир æф».	

Беджызаты Чермен.	2	2		Беджызаты Чермен. «Æлбегаты Батай æмæ Барсæгаты чындз». Радзырд-таурæгъы арф гуманистон хъуыдытæ.	Таурæгъ.	Радзырд фыссæджы тыххæй.			Презентаци
Хъулаты Созырыхъо.	2	1		Хъулаты Созырыхъо. «Музейы». 1920-æм азы Хуссар Иры цаутæ. Уацмысы идейон мидис.	Фæлгонц. Конфликт	Арх-ты фæлгонцтæ.		Созырыхъо. «Хохаджы хъæстытæ».	
		1		Хъулаты Созырыхъо. «Хохаджы хъæстытæ». Радзырды æмбисæндты мидис равзарын.					
Дзесты Куыдзæг.	1	1		Дзесты Куыдзæг. «Тегайы бæлас». Салам дæттыны æгъдау ирон адæммæ. Фæрниаты Тегайы фæзминаг хъуыддæгтæ.	Уацау. Композици.	Мидис дзурын. Адæмы ахаст хæрзгæнæгмæ		Куыдзæджы мысинагтæ. «Мах дуг».	
Хозиты Яков.	1	1		Хозиты Яков. «Терчы хъазт». Уацмысы сæйраг хъуыды	Абарст. Гиперболæ. Литотæ.	Наизусты.		Яковы æмдзæвгæтæ.	Нывты равдыст
Гулуты Андрей.	1	1		Гулуты Андрей. «Хъæбатыры мæлæт». Советон хъайтæрæн, патриотæн характеристикæ раттын.	Ритм, рифмæ.	Аивкаст.	Хæстон поэзи.		

Плиты Грис.	1	1		Плиты Грис. «Авд цухъхъайы». Балладæйы сæйраг мидис.	Балладæ. Рефрен.	Рольтæ м гæсгæ каст.	Грисы лирикæ.	«Акъ оппы ».	През ента ци
Епхиты Т.	1	1		Епхиты Т. «Хуыйæндаг». Радзырды мидис. Ирон уæздан æгъдæуттыл æрныхас кæнын					
Цæгæрат ы М.	2	2		Цæгæраты М. радзырд «Фæстаг æхсæв»-ы мады хъысмæты тыххæй æрныхас кæнын.					
Мыртазт ы Барис.	1	1		Мыртазты Барис. «Фыдæлты мæсгуытæ», «Æфцæгмæ». Æмдзæвгæты темæ æмæ идейæ.		Аив каст.	Хæстон лирикæ.		През ента ци
Гæбулты Мелитон.	1	1		Гæбулты Мелитоны радзырд «Æнæмастæй цæр»- ы мады фæлгонц.		Арх-ты фæлгон цтæ.			
Цæрукъат ы Алыксанд р.	1	1				Наизуст ь.		Цæр укъа ты А. «Хæх ты уарз т».	През ента ци
				Цæрукъаты Алыкандр. «Цардæй мæлæты æхсæн». Сæйраг хъайтары фæлгонц		Хи ифхæст æй дзурын.			Нывт ы равд ыст

Джусойты Нафи	1	1		Джусойты Нафи «Ныстуан Иры фæсивæдмæ». Уацмысы сæйраг идейæ.					
Дзаболаты Х.	1	1		Дзаболаты Х. «Ирон кафт», «Ис ахæм лæг хæхты». Авторы хъуыды, уацмысы идейæ.					
Бестауты Гиуæрги.	1	1		Бестауты Гиуæрги «Стай зоопарчы», «Сатанайы куывд».	Абарст. Меноним. Антитезæ.	Аив каст, мидис дзурын.		Нафи. «Урс - урси дмит».	
	51								

Ахуыргæнæн уæлæмхасæн æрмæг скъоладзаутæн:

1. Бзаров Р.С. История в осетинском предании: Сюжет о Чермене, - Владикавказ, 1993.
2. Джусойты Н. *Ирон аив дзырды сæрвæлтау*. Цхинвал, 1966 аз.
3. Джыккайты Ш. *Ныхасы фарн*. - Дзауджыхъæу, 1996 аз.
4. Джыккайты Ш. Критикон уацты æмбырдгонд. 2 хайы. – Дзæнджыхъæу,
5. Джыккайты Ш. Ирон литературæйы истории. Дзæуджыхъæу, 2002.
6. Салагаева З.М. Четыре этюда об осетинской прозе. – Орджоникидзе, 1970.
7. *Поэзийы фарн* : Критикон уацтæ. – Орджоникидзе, 1980 аз.
8. *Зонадон – критикон уацтæ*. – Дзæуджыхъæу, 1991 аз.

Перечень рекомендуемых интересных осетинских сайтов.

9. <http://sevos.ru> Электронная версия газеты "Северная Осетия"
10. <http://www.ugo-osetia.ru> "Южная Осетия" - общественно-политическая газета Республики Южная Осетия.

11. <http://www.darial-online.ru/> Электронная версия журнала "Дарьял". Все номера. Интересная библиотека
12. <http://fidiuag.osetia.su/> Журнал "Фидиуаг" на осетинском языке.
13. <http://osinform.ru/> Сайт ИА ОСинформ Государственной телерадиокомпанией «Ир» Республики Южная Осетия. Оперативное предоставление объективной информации, по Южной и Северной частей Осетии.
14. <http://zilahar.narod.ru/> РЦИ-Аланийы адæмон газет "Рæстдзинад"-ы фæсивæдон æмæ спортивон рауагъды электрон хуыз .Электронная версия молодежно-спортивного выпуска народной газеты РСО-Алания "Растдзинад"
15. <http://www.iriston.com/> Проект патриотов Осетии. Много интересной информации.
16. <http://www.osradio.ru/> Интереснейший и очень полезный проект юго-осетинских энтузиастов. Возможность смотреть осетинские фильмы, спектакли видеоклипы и слушать осетинское радио.
17. <http://www.iron.tv.ru/> На сайте можно посмотреть или скачать итоговый выпуск новостей телекомпании "АЛАНИЯ" за текущий день.
18. <http://www.dukani.ru/> Интернет-магазин. Возможность купить интересные книги, аудио- и видео записи осетинских музыкантов, работы художников и многое другое.
19. <http://lingvo.osetia.ru/> Очень интересный, насыщенный и полезный сайт для изучающих осетинский язык самостоятельно. Проект старшего преподавателя Санкт-Петербургского Государственного университета, уроженца Владикавказа, Вячеслава Иванова.
20. <http://allingvo.ru/> Сайт Юрия Дряева для изучающих осетинский язык. Осетинско-русский и русско-осетинский словари для программы Lingvo. Тексты для чтения со словарем. Коллекция осетинских песен с текстами.
21. <http://abetae.ru/> JAVA -дзырдут. Закачай в свой телефон осетинско-русский словарь. БЕСПЛАТНО
22. <http://iratta.com> Очень интересный и содержательный сайт. Осетия - Алания. Аланы. Владикавказ.
23. <http://www.nataabaeva.com> Для любителей живописи. Интересный сайт молодой художницы
24. Натальи Абаевой
25. <http://alanvakfi.org.tr/index.asp> Сайт турецких осетин (информация дается на турецком языке).
26. <http://www.region15.ru/> Новости, разнообразная информация, музыка.
27. <http://osetiny.ru/> Разнообразная информация об осетинском интернете и полезные ссылки.
28. <http://www.osagrotour.ru/> Информация для любителей сельского и горного туризма.
29. <http://baragbonta.ru> Об осетинских праздниках на родном языке.
30. <http://oldvladikavkaz.ru/> Сайт "Старый Владикавказ"
31. <http://abe87.narod.ru/> Осетинские песни и мелодии.
32. <http://fond-hadonova.ru> "Яблоко Нартов". Благотворительный фонд профессора З.М. Хадонова
33. <http://www.mol-sport.ru/> Интересный сайт министерства по делам молодежи, физкультуры и спорта Республики Северная Осетия-Алания
34. <http://tabol.nm.ru/> Сайт Сергея Таболова об осетинском народе.
35. <http://www.osetins.com/> Проект "Осетия и осетины" Батраза Хугаева
36. <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etcs/iran/niran/oss/nart/nart.htm> Нартские сказания на иронском и дигорском, с возможностью чтения при помощи латинского алфавита.
37. <http://xurzarin.ru> Юго-Осетинская общественно-политическая газета "Хурзарин"
38. <http://www.iriston.ru> Сайт осетинской диаспоры.
39. <http://ossetia.ru/> Новости Северной и Южной Осетии. Другая разнообразная информация.
40. <http://osetia.tv> Видео об Осетии: последние новости, различные передачи, фильмы, интервью, спортивные события.
41. <http://www.yoo.ru/> Молодежь Осетии
42. <http://genocide-in-ossetia.com/> Материалы о геноциде народа Южной Осетии и событиях августа 2008 года.

43. <http://www.fondnasledie.narod.ru/> Фонд сохранения и популяризации нартского эпоса и других источников культурного наследия осетинского народа.
44. <http://aors.narod.ru/> История и культура Осетии
45. <http://cominf.org/> Сайт Государственного комитета по информации и печати Республики Южная Осетия
46. <http://artarv.iriston.com/> Арт-проект Вадима Пухаева о искусстве Осетии
47. <http://www.osetia.ru/~toma/> История, культура и традиции осетин. Проект Тома Кулаевой.
48. <http://www.anaharsis.ru/> История, культура, искусство, религия. Проект Валерия Цагараева.
49. <http://www.travelvlad.com/> Интересный и красочно оформленный сайт для любителей путешествий на Юг и горного туризма.